СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 170. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 23. липня, 1929. VOL. XXXVII. No. 170. Jersey City, N. J., Tuesday, July 23, 1929. THREE CENTS.

АНҐЛІЯ ПРИСТУПАЄ ДО АКЦІЇ АМЕРИКИ ПРОТИ ВІЙНИ НА СХОДІ

ОФІЦІЯЛЬНО ПОВІДОМЛЯЄ АМЕРИКУ ПРО СВОЮ ЗГОДУ.

ВАШИНҐТОН, 22. липня. — Американський уряд дістав офіціяльне повідомлення від англійського уряду, що Велика Британія прилучується до акції Америки проти китайсько-російської війни на Далекому Сході.

Як Злучені Держави, так і Анґлія спирається в своїй акції проти війни на пакт Келоґа проти війни.

Америка сподіється, що подібний крок зроблять теж Італія й Япан.

НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ БЕРЕ РЕКОРД У СКОРІЙ ЇЗДІ.

„БРЕМЕН" ПЕРЕЇЗДЖАЄ ОКЕАН ЗА 4 ДНІ І 18 ГОДИН.

НЮ ЙОРК, 22. липня. — „Бремен", новий німецький корабель підприємства Лойда, заїде сьогодня до сього порту, перебувши подорож через Атлянтійський океан за рекордовий час 4 днів 18 годин.

За вчорашний день корабель зробив 705 морських миль, хоча його машини не працювали з надзвичайним напруженням.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК ЛІТАВ З 23 ЛЮДЬМИ.

МІГ УНЕСТИ 30 ОСІБ.

РУЗВЕЛТ ФІЛД, Лонґ Айленд, 22. липня. — Підприємство Кертис Ко. пробувало тут свій новий літак, який, на думку його інжинірів, зможе піднести 30 пасажирів. На пробний лет взято на нього 23 особи.

Проба вдалася.

Підприємство віддає сю машину підприємству Трансконтинентальний Воздушний Транспорт, котре тепер улаштовує правильні пасажирські перелети через Америку.

ЧИСЛО ВРОДИН ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

ЧИСЛО СМЕРТЕЙ ЗРОСЛО.

ВАШИНҐТОН, 22. липня. — Після обчислень департаменту торговлі американське населення зменшило в 1928. році значно скорість свого приросту.

Число нових уродин виносило в тому році 197 на 10,000, тоді як у попередному році воно виносило 187. Зате число смертей зросло на кождих 10,000 осіб зі 114 на 123.

Департамент звертає увагу на зріст смертельности серед дітей.

ПРИХИЛЬНИКИ ПРОГИБІЦІЇ НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ПРОЄКТ ВИКЕРШЕМА.

ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО ПРОТИ, МЕТОДИСТИ ЗА ПРОЄКТОМ.

РАВНД ЛЕЙК, Ню Йорк, 22. липня. — На річних зборах уряду Краєвого Жіночого Товариства Тверезости виступав Клинтон Говард, голова комітету сього товариства для виконування прогибіції, з відчитом про пропозицію Викершема, предложену конференції стейтових ґубернаторів. Говард остро критикував Викершема за його пропозицію та домагався від орґанізації виступити з осторогою до президента Гувера, що се товариство не дозволить урядови викручуватися від прогибіції.

Тимчасом у Вашинґтоні відбулася конференція „ради тверезости" при методиській епископальній церкві, котра, як відомо, займає дуже прихильне становище до прогибіції. Рада заявилася за пропозицією Викершема.

ТЕЖ ОДИН ЗІ ЗДОБУТКІВ ПРОГИБІЦІЇ.

ДІТИ ВЛАСТИТЕЛЯМИ ТАЙНИХ КОРШЕМ.

ТЕНЕК, Ню Джерзі, 22. липня. — Два поліційні аґенти попали вчора на тайну коршму, яку мають провадити хлопці в віці від 11 до 17 літ.

Арештованих хлопців відставлено на поліцію. Поліция попала на слід сього нового осягу прогибіційного закона, доглянувши, що до одного дому заходить велике число молодежи.

„Підприємці" се переважно діти італійських іміґрантів.

УРЯД ЗАМОВЛЯЄ 2 МІЛІОНИ ҐАЛЬОНІВ ГОРІВКИ НА ЛІКИ.

ДОТЕПЕРІШНИЙ ЗАПАС ВИЧЕРПАНИЙ.

ВАШИНҐТОН, 22. липня. — Прогибіційний комішенер видав урядове уповажкення до вироблення 2 міліонів ґальонів горівки для лікарських цілей.

Уповноваження дістало 6 підприємств.

Деякі конґресмени знова заповідають виступи в конґресі проти горівки для лічничих цілей.

ДОЖИВ 100 ЛІТ, АЛЕ ЧИ ПЕРЕЖИЄ ЮВИЛЕЙ?

НЮ ЙОРК, 22. липня. — У слідуючу суботу буде Джан Р. Вургис, голова виборчої ради міста, мати 100 літ життя.

З того приводу знакомі уряджують у його честь тридневе свято, яке починається в четвер.

Вургис є одним з провідників нюйорської демократичної орґанізації Темені Голу.

Він ще й досі працює.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ІТОН, Огайо, 22. липня. — На дорозі з Дейтону до Ричмонда зударився автомобіль з пасажирським поїздом Пенсильванійської залізниці. В автомобили загинуло 7 осіб, в тому числі трое дітей.

Залізниця рознесла останки автомобіля й покалічених людей на просторі 400 ярдів.

ЗАГИНУВ МЕКСИКАНСЬКИЙ ЛІТАК.

Ще 13 липня два мексиканські летуни, Леренас і Дель Ріо, вилетіли з міста Ґвадаляхара до Мексико Сіті. З того часу про них не було жадних відомостей. Аж тепер випадково знайшли їх турпи біля розбитого літака в районі міста Окотлян.

НЕБЕЗПЕЧНІ ВІДПОВІДИ.

Праський двотижневик „Правда" уладив анкету на питання: „Яке ви заняли би становище на випадок війни, евентуально світової війни". В анкеті взяли участь визначні вчені й письменники. Відповіди Айнштайна, Барбюса й кількох инших сконфісковано.

РЕВІЗІЇ СЕРЕД ПЛАСТУНІВ У ЗБОРОВІ.

Дня 11 червня переведено у Зборові ревізію у Степана Купчика, курінного тутешнього пласту, у Марії Тимкевич, звязкової й Івана Новаківського, уч. VI. кл., бувшого пластуна. Після 4-годинної ревізії взяли їх на поліцію і пізно вечером випустили. Поліція забрала протокольну книгу, збірку народніх пісень і багато чисто-літературних творів. Все друковане та писане опинилося в руках поліції.

ВИДОБУЛИ КОРАБЕЛЬ КАЛІҐУЛІ.

З озера Немі видобули корабель цісаря Каліґулі, який пролежав там майже дві тисячі літ. Італійський уряд приказав спустити воду до окремого резервуару. Праця тривала два роки. Корабель цей довгий на 30 метрів. У ньому найшли вартісну різьбу з бронзу, голову льва з перстенем у зубах. На місце знахідки зїздяться журналісти з усього світа.

БІЙКА НА ЯРМАРКУ.

В містечку Скідел на Виленщині підчас ярмарку була така бійка, що скінчилася смертю одного жида і кількадесятьма раненими. Почалося воно від того, що в часі сварки один жид потягнув пугою по голові селянина. За селянином обстали його односельчани, а за жидом жиди, бо вони всі тримаються. Від слів дійшло до кулаків та дручків і бійка перенеслася з ринку на вулиці. Жиди виділи, що не виграють, почали втікати, але нещастя хотіло, що хтось кинув каменем і вцілив Шупана в голову так, що він упав. Не знати — від того удару, чи від того, що впав — жид втратив притомність і швидко після цього вмер. В бійку вмішалася тоді поліція і кільканацять селян арештувала.

СМЕРТОНОСНИЙ ПОДАРУНОК МАТЕРИ.

15-літний Джан Нолан, син вдови, що робить у фабриці в Петерсон, Н. Дж., покінчив школу і вдоволена мати купила йому в нагороду годинник, що причіпається на руку. Хлопець вийшов на вулицю. На розі вулиці побачили його три молоді уличники і закричали: „Ади, йде дівчур з годинником". Один з них кинувся на хлопця, щоби відібрати в нього годинник, а коли сей не давався, два другі звалилися на нього. Котрийсь з них копнув його в горганку, гортанка переломилась і хлопець удушився.

ГАБІБУЛА ВІШАЄ.

По відомостям з Афганістану теперішний емір Габібула повісив кревняка бувшого еміра Аманули, Гідайтулу Хана, а три инші симпатики Аманули в той самий час були вбиті.

ҐЕН. БУТ ЛИШИВ $4,656 МАЙНА.

Ґенерал Бут, недавно померший провідник і через 16 літ майже самодержець Армії Спасення, умер, лишаючи по собі лиш $4,565. Виявилося се з його завіщання, яке оголошено 6 липня. Навіть дім, в якім він мешкав, не належав до нього, а до його свояків. Майже до своєї смерти був ґенерал одиноким сторожем майна Армії Спасення, яке виносило міліони долярів, однакож на виховання дітей давали йому гроші свояки, бо мала платня, яку собі давав, не вистарчала на се. Увесь його дохід був $2,500 на рік.

СУДОВА НЕСПОДІВАНКА.

Процес, що вівся у Львові напротязі кільканацять днів проти Павловича і товаришів, обвинувачених у зловживаннях на залізниці у Львові, скінчився несподіваним присудом. Всі обвинувачені є звільнені від вини та кари. Довга низка свідків, що виявила на суді махінації при доставах і „монополю" деяких фірм, знюханих з усевладними урядовцями, не переконала своїми доказами присяжних суддів. Прокуратор застеріг собі ще право відклику.

ДОБРЕ ОБМІРКУВАВ — ЗЛЕ ВИКОНАВ.

Антін Стахур з Ременова, пов. Львів, давно вже думав зробити напад на шинкарку Лею Мельсак з того самого села. Раз — що не мав грошей — а вона мала, друге — вона жидівка стара, немічна — а він як дуб. І так собі обміркував: Вона буде йти до корови, я засяду, калать по голові, вона впаде, я гроші витягну і вже. І душі на сумління не возьму і гроші будуть. Вечером все виконав, як належало: засів, вдарив і кинувся грабувати. А Мельсакова мала при собі 90 зол. Та ба! Він до кишені — вона в крик, хоч впала гей нежива. Надлетіли сусіди, Стахур утік — але вже сидить у клітці. І тепер міркує над тим, кілько дістане за те, що зле обрахувався.

І ДОМИ ВАНДРУЮТЬ.

В Парижі, при одній з головних вулиць, стояв старосвітський поганий дім, збудований ще 1775 р., який зогиджував цілий вид. Комісія маґістратська рішила той дім розібрати, але властитель його не згодився на це і сказав, що дім перенесе на инше місце. Переносини почалися ще в 1927 р. Почалися вони від того, що черепицю знято і понумеровано. Так само понумеровано кождий бальок, ба навіть кожду цеглу і кождий камінь з фундаменту. Опісля увесь той матеріял перевезено кілька кільометрів далі, на передмістя Парижа, і там знов почалася праця над тим, щоби дім виставити такий самісінький, як був. В середині пороблено навіть такі самі кімнати і мальовила і властитель цього дому нині з гордістю підчеркує, що його дім перебув кількакільометрову дорогу неушкоджений та незнищений.

ТВЕРДА УКРАЇНСЬКА ВДАЧА.

Дня 3 липня в Торонті наїхало авто на Степана Демитрика і кинуло ним до землі горілиць так, що колеса переїхали йому ноги. Він встав без ушкодження і без найменшого болю та пішов далі, полишаючи авто і перепуджену шоферку.

ЇДУТЬ ДО ДОМУ.

На пароплаві „Републик" виїхали з Шербурґа (Франція) до Америки Віллямс і Янсі, що перелетіли з Америки до Риму. Перед відїздом з Парижа вони післали листа співчуття й жалю до матері французького летуна Нунжесера, що загинув з летуном Колі при першій спробі перелетіти з Европи до Америки.

ТОРГОВЦІ ЖИВИМ ТОВАРОМ У БЕСАРАБІЇ.

З Кишенева доносять, що тамошня сиґуранца впала на слід цілої банди торговців живим товаром. Послідними часами зникло багато молодих дівчат. Найбільшою сензацією є те, що в аферу замотане поважне число поліційних аґентів.

ТЮТЮННИК РОЗСТРІЛЯНИЙ?

Варшавські часописи повідомляють, будьтоби з Харкова прийшла вістка про розстріляння на приказ большевицького уряду отамана Тютюнника. Його арештували ще з 8 товаришами і розстріляли під замітом, що веде протибольшевицьку акцію.

ЦАР ЧЕРЦЕМ НА СИБІРІ.

В Естонії, в малім містечку Гунґерсбурґ, помер 90-літний нащадок шляхотської рідні Віктор Базилевський, колись власник копалень, один з найбільших багатіїв російської імперії. Він залишив спомини, що побачать небавком світ, а з яких уже нині преса передає одну сензаційну реведяцію. В Росії віддавна були люде, які твердили, що завзятий ворог Наполеона цар Олександер I. не помер на Кримі в 1825 р. від пропасниці і що його могила була порожня. В. Базилевський твердить, що він знав на Сибірі купця Кромова, який виявив йому тайну про життя одного самотного черця, званого „святим старцем", на імення Федір Кузьмич. Цього старця вважали святим на далеких сибірських просторах. Коли він занедужав поважно в 1860 р., Кромов бачив його перед смертю і довідався від умираючого, що він — Олександер I. Умираючий передав йому на доказ документи і фотоґрафії, які прохав передати Олександрові II. Базилевський каже, що оповідав про це великій княжні Ользі Олександровні, сестрі Миколи II., а вона відповіла, що Федір Кузьмич був імператором Олександром I., який добровільно пішов на вигнання і вмер не в 48 р. життя, а в 83-тім. Усе це могло перед війною, за життя царської рідні, стати справжньою сензацією. Нині, коли вся її історія складається з сотні таких сензацій на межі фільмової фантазії, більшість, вислухавши такої тайни, спитає лише: „Ну, добре, і що з цього!"

НАПРУЖЕННЯ НА РОСІЙСЬКО-МАНДЖУРСЬКОМУ КОРДОНІ ЗРОСТАЄ ДАЛІ

РАДЯНСЬКІ ЛІТАКИ РОБЛЯТЬ ДЕМОНСТРАЦІЇ НАД КИТАЙСЬКОЮ ТЕРИТОРІЄЮ. КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА РИЮТЬ ШАНЦІ. БІЛОҐВАРДЕЙСЬКІ КОЗАКИ СФОРМУВАЛИ ВІЙСЬКОВИЙ ВІДДІЛ.

ТОКІО (Японія), 22. липня. — В районі стації Погранична над китайською територією літають радянські військові літаки. Китайці обстрілювали їх, але не влучили. Летуни скинули з літака бомбу на радянській території, недалеко манджурського кордону.

Російська кіннота появилася в пів милі від стації Манчулі. Китайці змусили цивільне населення рити шанці в районі цієї стації.

Російському консулеви в Харбіні Мельнікову та иншим 67 радянським урядовцям Китайці дали візи для виїзду в Росію. Вони виїздять через стацію Манчулі. Японські громадяне, що мешкали в районі стації Погранична, виїзджають звідти до Харбіна.

В районі стації Манчулі російські білоґвардейці-козаки сформували козачий відділ у скількости 3,000 козаків. Вони називають цей відділ самообороною.

СИЛИ ПРОТИВНИКІВ.

ШАНҐАЙ (Китай), 22. липня. — За останній час замітних змін на манджурсько-російському кордоні не було. Обидві сторони продовжують концентрувати свої війська та займати бойові позиції. Повідомлення про те, що большевики біля стації Погранична обстрілювали Китайців, не має підтвердження.

Знавці числять, що большевики мають до 40,000 свого війська, яке розташоване здовж манджурської границі від ст. Манчулі до ст. Погранична. Китайці мають в Манджурії стотисячну армію, але на кордоні з Росією також мають лише яких 40,000 вояків. Радянське посольство в Пекіні вже виїхало звідти до Владивостока, а консулят виїде негайно, як тільки здасть свої справи німецькому консулятови. Цим закінчиться виїзд з Китаю всіх дипльоматичних та консулярних радянських представників.

ПРОТИ ЧЕРВОНОГО ІМПЕРІЯЛІЗМУ.

ПЕКІН (Китай), 22. липня. — Президент китайської републики Кай Шек закликає Китайців до обєднання в боротьбі проти червоного імперіялізму. Обвинувачуючи большевиків у виступах проти китайського правительства та в провадженню супроти Китаю такоїж імперіялістичної політики, яку вела царська Росія, Кай Шек закликає Китайців боротися за своє визволення зпід чужинецької контролі.

Боротьбу з большевиками він оголошує боротьбою за національну єдність і незалежність китайського народу. Китай зможе перемогти своїх ворогів лише тоді, коли він буде обєднаний, виступаючи спільними силами всіх провінцій на оборону своїх прав.

МАНІФЕСТ КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ.

ШАНҐАЙ (Китай), 22. липня. — Китайське правительство оголосило маніфест до народів і держав світу, в якому дає обширні пояснення свойому поступованню супроти большевиків. В цьому маніфесті Китай заявляє, що він мусів ужити рішучих заходів проти большевиків, щоби припинити їх пропаґанду проти китайського уряду, яка загрожувала державному істнуванню Китаю.

Пропаґанду свою большевики вели, не зважаючи на підписані договори з Китаєм, в яких вони зобовязалися не провадити її. Китайське правительство всю вину за розрив з Росією та можливі наслідки цього розриву покладає на радянське правительство.

ЄМШАНОВ У МОСКВІ.

МОСКВА (СССР), 22. липня. — Сюди приїхав Ємшанов, бувший управитель Східно-Китайської залізниці, якого Китайці видалили з Манджурії. Московські большевики влаштували йому велику зустріч, в якій взяло участь до 10,000 народа.

ПОАНКАРЕ ПЕРЕМІГ.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ДАВ ДОЗВІЛ ПРЕЗИДЕНТОВИ ПІДПИСАТИ ФРАНЦУСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОГОВІР ПРО ВОЄННІ БОРГИ.

ПАРИЖ (Франція), 22. липня. — Всі політичні кола лекше віділхнули, коли парлямент більшістю голосів ухвалив дозволити президентови републики ратифікувати французько-американський договір про сплату воєнних боргів. Опозиція домагалася, щоби в цей договір був внесений додатковий параграф, який ставив би сплату Францією боргів у залежність від одержання німецьких репарацій. Цю вимогу опозиції відхилено.

УМІРАЄ НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР.

ГАЙДЕЛЬБЕРҐ (Німеччина), 22. липня. — Німецькому канцлерови Мюлерови зроблено операцію, викликану розлиттям жовчі та хворістю печінки. Стан здоровля його тепер дуже злий й з кожним часом погіршується. Жовчевий міхур тріс, що спричинило загальне розлиття жовчі, яке може привести до зараження крови.

НОВИЙ РЕКОРД.

ҐІРШФЕЛЬД (Німеччина), 22. липня. — Віденський летун Кронфельд установив новий рекорд лету на безмоторовому літаку. Він піднісся на височину 6,724 стіп і пролетів віддаль 93 милі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОТРІБНА НЕГАЙНА ДОПОМОГА

В серпні відбудеться міжнародній пластовий зїзд в Англії. На той зїзд запрошуються пластові організації лише від певних держав, але не від окремих народів. Тому Українці, як нація, що ще не має своєї власної держави, не мали надій на те, щоби їх запросили туди. Але тепер українська пластова організація в Галичині одержала запрошення взяти участь у тому пластовому всесвітньому зїзді.

Залишилося дуже мало часу, щоби приготовити відділ українських пластунів, який має репрезентувати українських скавтів, а тим і українську націю на цьому міжнародньому зїзді. В той час, як малі держави висилають сотки, а то й тисячки своїх пластунів, і наші вороги Поляки готуються вислати до 1,000 своїх пластунів. Українці стараються вислати з Галичини хоч десяток своїх скавтів, що репрезентувалиб українське молоде покоління.

Навіть для такого невеличкого числа скавтів треба відповідної суми грошей, щоби добре одягнути, підготовити та оплатити подорож і утримати їх кілька днів в Англії, бо не жебрачитиж нашим скавтам о допомогу в чужинців. Український нарід, українська нація сама мусить відповідно вирядити своїх репрезентантів.

Першою, що на поклик „Свободи" в цій справі відізвалася, була пані Марія Скубова з Ню Йорку, яка вже зібрала й передала до „Обєднання" на цю ціль 35 долярів. Але, звичайно, цієї суми замало й не може бути обовязком лиш одної людини пособляти загально-національній справі. За збірку негайної допомоги на виправу українських скавтів до Англії мусить взятися все свідоме й патріотичне українське громадянство Америки й зорганізувати негайну допомогу, бо часу залишилося мало. Збірку треба перевести негайно і як найскорше вислати гроші до „Обєднання" для телеграфічного переказу їх до Галичини, щоби наша пластова організація встигла як найліпше приготовити відповідну скількість українських скавтів, котрі репрезентувалиб українську націю так, щоби гордістю, а не соромом наповнювалися наші серця.

Мусимо піддержати честь українського імени на міжнародньому зїзді, якому надають величезне значіння навіть ті народи, що мають свої старі й сильні держави. Покажім, що ми розуміємо інтереси цілого нашого народу й дійсно вміємо там, де треба, показати свій патріотизм, любов до батьківщини й бажання реально пособити нашому народови в його визвольних змаганнях.

ДЕЛЕҐАТУРА „РІДНОЇ ШКОЛИ" НА ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ Й КАНАДУ

Слово до Українського Громадянства Злучених Держав і Канади.

Журба за будучу долю української нації приневолює тих сучасників, які почувають обовязок одвічальности перед непомильним суддею, історією, — вдержати в цілої української маси почуття окремішности й походження, свідомости мети нації та її життєву здатність.

Маючи за собою старше покоління, треба дбати про молодь. Бо будучі події поминуть нас як тих, що не готові в дорогу. Тому то на всіх землях, заселених Українцями, не виключаючи Злучених Держав Америки й Канади, йде невпинна боротьба за школу.

В часі, коли на Радянській Україні школа вже у великій части узгляднює стан і потребу українського народу та до великої міри тим потребам служить, то на великій полосі відвічної української землі, яка була і є українським Піємонтом, знищено вже істнуючу там українську школу, а заходи урядових і громадських польських кол змагають до того, щоби все населення теперішньої Польщі зробити національно однородним, польським.

На Західній Україні йде завзята боротьба за душу дитини. Нерівні це сили: з одного боку держава узброєна у весь державний апарат і в тверду волю, а з другого боку нарід, який у части свідомо, а в части прочуттям, протиставиться тій силі. Як вислід тої боротьби, у якій сьогодня бере участь весь український нарід, що живе в Польщі, — це істнування товариства „Рідна Школа" у Львові зі своїми філіями — Кружками по містах і селах.

Сітка українських шкіл ріжного рода, удержуваних коштом і засобами цілого українського громадянства, це заповіт і доказ, що український нарід ніколи не погодиться з теперішним політичним укладом та зі засобами, які змагають до його закріплення. Тому ціла українська маса дорожить своїм товариством „Рідна Школа", двигнула його до значіння всенародньої ваги і складає свою кервавицю на її потреби.

Українська іміґрація Злучених Держав і Канади, яка почуває себе кість з кости, кров з крови синами тої самої нації, яка орґанізацією свойого власного життя дала докази, що хоче ту націю бачити на вершинах розвитку, — не може стояти осторонь від того руху, що захопив Рідний Край.

Не зважаючи на власні потреби й цілі, українська іміґрація Злучених Держав і Канади доказала ділом, що вона не відчужилася від рідного пня, що вона дбає про цілість. Відповідно до свойого маєткового стану й відповідно до своєї орґанізованости вона піддержувала ту установу, що в українську дитину вкладає українську душу, що свідомо творить українського борця, а може й героя.

Особливо цього року, коли Рідний Край вислав від „Рідної Школи" мене як свойого представника, заокеанська українська іміґрація зложила дуже визначну грошеву допомогу для „Рідної Школи".

Почуваюся до милого обовязку зложити на цьому місці дуже щиру подяку всім українським чинникам у Злучених Державах і Канаді, які в моїй особі як найприхильніше зустрічали товариство „Рідну Школу". В першій мірі дякую загалові українського фізичного й умового Робітництва, яке численною участю на моїх відчитах та нераз прямо геройськими жертвами доказало розуміння основ національного життя та свою симпатію й високу оцінку „Рідної Школи". Щиро дякую українському Духовенству тих Церков, до яких причислюють себе Українці на іміґрації, яке своїм наскрізь відданим становищем причинилося до того, що моє післанництво може вказати деякі успіхи. Щиро дякую всій українській Пресі Злучених Держав і Канади, яка не тільки віддала мені свої сторінки, але й сама у великій більшости станула твердо й рішучо по боці „Рідної Школи". Я вдячний і тій Пресі, що хоч не стояла по боці „Рідної Школи", але своїм неґативним, недовірчивим, чи критизуючим становищем спричинила розяснення багатьох животних справ, а тим самим спопуляризувала вагу „Рідної Школи".

Запевнюю українську іміґрацію в Злучених Державах і Канаді, що всі її побажання в справі „Рідної Школи" я своєчасно подавав до відома своїх мандаторів. Я запевнюю одночасно, що всі ті домагання будуть всесторонно розглянені та — о скільки вони покажуться на тамошні обставини доцільними й до здійснення, — будуть скорше чи пізніще переведені в життя.

В часі випадкової повені, що була залила частину західно-українських земель, прийшла була заокеанська іміґрація з видатною допомогою. Рідний Край не сумнівається, що в часі, коли ще страшніща, бо **постійна повінь польщення** заливає український нарід, стане українська заокеанська іміґрація ділом до помочі в боротьбі за будуче народа. Докаже цього передівсім масовим приступленням у члени „Рідної Школи" та систематичною грошевою піддержкою. Перед у цьому повинні вести орґанізовані Комітети, Кружки й Секції „Рідної Школи", які не сміють заснути, бо сонність у цей час і бездільність були би злочином. З днем 24-го липня зноситься Делеґатура „Рідної Школи". Я відіду до Рідного Краю, а долю „Рідної Школи" оставляю в руки тутешних орґанізацій, які — як ось „Обєднання" — виявляли й до мойого побуту як найбільшу чинну прихильність до тої установи.

Виношу з побуту посеред робітничих кругів української іміґрації як найкраще враження. Подивляю культурний поступ наших синів, дорожу національною свідомістю й завзятістю всіх українських верстов іміґрації, з як найбільшою пошаною відношуся до здобутків великої праці іміґрації. Незатерті враження, пережиті у великанській віддалі від Рідного Краю, були все для мене осолодою в тузі за ним. Я вірю, що тепла сльоза, яка часом не могла задержатися в оці іміґранта в часі моїх відчитів, облекшувала й йому побут серед дорогих, та не-рідних обставин.

Нехай же закріплюється той сердечний звязок, що повинен лучити всі частини великого народа. Нехай живе духове обєднання всіх його синів. Спільними зусиллями цілого українського народу викрешемо силу, піддержимо завзяття в народі та допоможемо йому добути наш ідеал, висталений у кривавій боротьбі.

Лев Ясінчук.

СВЯТА НА СТРІЛЕЦЬКИХ МОГИЛАХ.

Не маючи змоги наразі инакше задемонструвати проти польської окупації на українських землях, українське населення проявляє свій протест у формі масових походів на стрілецькі могили в часі Зелених свят. Рух цей прибирає щораз то більші розміри. І цього року відбулися такі масові походи, в яких брали участь десятки тисяч народа. Серед них визначилося свято на могилі в Лисоні як протест проти недавного розкопування цеї могили польською владою. На могилу прибуло около 15,000 чол. і зложено 42 вінки від ріжних громад бережанського повіту.

Цей мовчаливий протест українського народу не подобається польським потентатам-воєводам і вони починають його переслідувати. І так, в Товстенькім, копичинецького повіту, поліція розвязала похід, що йшов на могилу стрільців та сконфіскувала прапори й відзнаки, причім арештовано кільканацять осіб. У Львові, на Личаківському цвинтарі поліція арештувала 17 студентів та студенток за зложення лент на гробах Коцюби і Любовича.

СПРОСТОВАННЄ МІСЯЧНОГО РЕКОРДОВОГО ЗВІТУ за червень 1929 р.

В рубриці повнолітних членів, відійшовших з переступними листами замісць 32 має бути 38. Ввиду того загальна сума зменчиться о 6 членів і замісць 20,955, має бути 20,949.

В зіставленню після кляс і сум обезпечення та поправка відноситься до слідуючих кляс: кляса А, замісць 405 має бути 404 членів; кляса АА, замісць 5,901, має бути 5,899; кляса С, замісць 13,002, має бути 12,999; загальне число 20,949.

В загальнім зіставленню замісць 34,967, має бути 34,961 всіх обезпечених.

Іван Каштанюк, гол. рек. секр.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ.

Фреквіл, Па., Т. Т. Майте терпеливість, бо не лише Ви один дописуєте й не лише Ваша допись чекає своєї черги. Ваш лист прийшов, коли допись була вже видрукувана.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Вільні Козаки", від. 316, подає до відома своїм членам, що на піврічних зборах задля браку часу до вирішення дуже важних справ, ухвалено проголосити надзвичайні збори, котрі відбудуться дня 26. липня, при 102 Joiner St., у власнім домі. Котрий член не явиться на сі збори, буде покараний після ухвал і статута. — Петро Петрів, предс. Михаїл Паньків, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Николая, від. 106, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 28. липня, в годині 1.30 пополудни в гали парохіяльній. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прийти на піврічний мітінґ. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. — Никита Гурей, предс.; В. Гриньків, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159 УНС, повідомляє своїх членів, що мітінґ надзвичайний відбудеться в суботу, 27. липня (джулай), а не в неділю, 28. липня, тому, бо братство буде мати в згадану неділю пікнік на Фленер фармі. Проситься всіх членів, щоби були на мітінґу і на пікніку, бо котрий член не буде присутний, заплатить $2 кари. На тім мітінґу мається вибрати членів до роботи на пікніку. Мітінґ відбудеться в гали церковній, 430 7th Str. — І. Макута, предс.; М. Камінський, секр.; С. Петрівський, кас.

ПОДЯКА.

Складаю сердечну подяку Урядови У. Н. Союза за уділенне мені допомоги у висоті 75 долярів з фонду допомогового. Також дякую місцевому відділови й членам його за ту допомогу, що я побирав з відділової каси.

Андрій Дишель,
член 98 відділу У. Н. Союза
в Шенандоа, Па.

В. Кедровський,

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1919 р.

(25)

Але тут я вперше стрівся з тим, як „евакувалися" наші з Києва. Поки я був занятий своїми справами, я не знав, що в Києві вже почалася паніка серед ріжних „діячів", які поспішали самі скорше вибратися з Києва, або виправити свої родини. Тут кожен „власть імущій" старався захопити місце у вагонах, не зважаючи на команданта стації та залізничого комісаря. Кожен робив усе на власну руку й сильніший та нахабніший завжди діставав собі місце, а кому дійсно треба було, той залишався ні при чім.

Командант стації привів мене до прекрасного пульмановського вагону першої кляси, що був у складі ешалону, яким ми мали їхати на Волочиська. Перед тим командант просив мене допомоги розмістити в цьому вагоні нашу місію до Туреччини та инші, бо він сам нічого не міг зробити, тому, що вагон був занятий родиною одного з міністрів, яка виїздила до Галичини. Коли я зайшов до вагону, то побачив у ньому три жінки, одну дитинку та двох „адютантів" при них і більш нікого. Величезний вагон з ліжками майже на сорок осіб стояв пусткою, але по наказу міністра нікого не можна було в нього посадити, „щоби не турбувати родини міністра". Побачивши це, я розпорядився командантови резервувати для жінки міністра та її сопутчиків два переділи на вісім ліжок, а в инших розмістити дипльоматичні місії, що їхали до Туреччини й Угорщини та ще кількох офіційних осіб, які мали їхати по ріжних державних справах. Для себе я резервував один переділ на чотири ліжка й до нього помістився я зі своєю жінкою, генерал Астафіїв з сестрінкою, а пізніше ще Е. Чикаленко та старий адвокат юрист-консуль турецької місії, Розумовський. Отож в одному на 4 місця переділі нас опинилося шестеро й ми почували себе не зле. В сусідньому переділі розмістилися инші шестеро членів місії до Туреччини, далі місія до Угорщини і т. д.

Але це не подобалося жінці міністра, що в „її вагон" насіли „чужі люди" й вона викликала свого мужа, міністра праці Л. Михайлова. Чую ще з перону, що хтось кричить і лає, що когось арештує, викине з вагону за те, що посмів потурбувати його жінку та „самовільно" валізти у вагон. Далі вже у вагоні чую чийсь крикливий наказ негайно звільнити вагон, бо так наказує міністер Михайлов. Я вийшов з переділу в коридор і побачив тут „рішучого" міністра", що приїхав „власноручно робити порядки у вагоні". Підходжу до нього.

— В чому річ, пане міністре? — питаю. — Що сталося?

— Хто смів впустити вас всіх у мій вагон?! — кричить злісно міністер.

— Я наказав командантові розмістити в ньому місії та дати й для мене притулок.

— А ви хто такий? Як смієте ви в міністерському вагоні розпоряджатися? — кричить далі сердитий міністер. Це вже й мене почало іритувати.

— Перш за все, пане міністре, прошу не кричати, бо ви не з льокайом в ресторані говорите, а зі старшиною Української Армії. Подруге, радив би вам, пане міністре, підпитим на люди не показуватися, то булоб ліпше для вас і більше чести для уряду, якого членом ви є.

Тут мій міністер зовсім розійшовся й почав щось грозити та викрикувати. Довелося й собі поставитися більше рішучо:

— Коли ви, пане міністре, негайно не залишите вагон і не успокоїтеся, я накажу командантови силою вас вивести звідси. Будьте певні, що мій наказ командант виконає.

Дружина міністра почала його заспокоювати, а я пішов до свого переділу. Скоро наш потяг відійшов, а сердитий міністер поїхав на засідання ради міністрів і там склав свою скаргу премієрові Винниченкови на мене, та на самоправство членів турецької місії, що захопили його вагон. Винниченко спочатку досить рішучо поставився до голови турецької місії О. Лотоцького, який ще лишився в Києві, але після пояснень п. О. Лотоцького та запевнення, що міністер Михайлов трохи був „не при своїх", але підпитий, В. Винниченко мусів вилаяти міністра за те, що той морочить голову своїми дурницями.

* * *

Без особливих пригод і без задержок ми доїхали до Волочиськ. В дорозі, десь на стації Козятин, я впустив до свого переділу одного хорунжого Богданівського полку. Він, тяжко хорий на сухоти, їхав до дому кудись на Поділля. У ночі він розповів мені про смерть Л. Пятакова, все те, що я написав у свойому „1917 рік".

Уже у Підволочиськах довелося мені довідатися, як у Галичині страшенно зруйнований залізничий транспорт. Потяги не мали відповідної фахової обслуги, стації також не мали фахових начальників, не було фахових путевих робітників і т. д. Майже всі кваліфіковані становища до революції на галицьких залізницях були обсаджені Поляками, які негайно по революції покинули свої становища, або хто з них лишався, то неминуче саботував, умисно збільшуючи руїну та хаос на залізницях.

Щоби трохи запобігти цьому лихові, з Великої України були післані в Галичину кадри відповідних фаховців. Але, на сором нам, ті фаховці або добре пиячили, не дбаючи про виконання своїх обовязків, або походили з Росії й ставилися ворожо до українства, а особливо до „Ґаліціян". Такий елемент не лише не допомагав справі, але вносив ще більше безладдя. Очевидно, вибір цих „фаховців" переводився по принципу: „На тобі, небоже, що мені не гоже".

Загальний хаос на залізницях збільшувалося ще браком дров та иншого палива для залізниць, а міжтим військові операції вимагали скорих та екстренних перевозок. З цим нам довелося стрінутися на практиці, як тільки ми переїхали з Волочиськ на галицьку територію в Підволочиська.

Поперше, з Києва до Волочиськ ми їхали в гарних теплих вагонах, без особливих затримок, яких 14 годин, а з Підволочиськ до Станиславова „екстренним потягом" їхали цілих три добі, потративши принаймні двацять годин на переїзд з Підволочиськ до Тернополя. Ранком, 27 січня, ми виїхали з Підволочиськ, а пізним ранком, 30 січня, приїхали до Станиславова, увесь час „поспішаючи", як найскорше їхати.

До Тернополя з Підволочиськ ледви дістали маленький вагон третої кляси з повибиваними вікнами, без опалу, без води і т. д. Знову в однім переділі зі мною, крім моєї дружини, були Е. Чикаленко та п. Розумовський. Чикаленко бадьоро переносив невигоди такої їзди в „особовому потязі", а старий Розумовський зовсім замерзав і нераз називав себе „старим дурнем", що пустився в таку дорогу.

Я старався всю дорогу, аж до Станиславова, бути на ногах, забігаючи в помешкання погрітися на кождій стації, де звичайно потяг стояв годинами, чекаючи на дрова, або на паротяг, який десь поїхав по воду, або поки якийнебудь командант стації закінчить безконечне „шибування" вагонів, та нарешті пустить наш „курєрський" потяг. На кождій стації доводилося лаятись, підштовхувати, просити, наказувати й погрожувати, щоби тільки проштовхнути свій „екстренний потяг" до слідуючої стації. Таке виконання мною командантських обовязків потягу тримало мене увесь час в нервово підвищеному стані, що я хотів сам викликати в себе, бо боявся, що можу ослабнути, застудитися й знову злягти, але вже так, щоби більше не вставати, бо від запалення легенів ще не видужав, а в зимному потязі без вікон, у військовій „шинелі" без вати, можна було легко застудитися. Я знав, що коли зберігаю енергію, то не піддаюся так легко хоробі, як тоді, коли знаходжуся в спокою. Крім того вже в Тернополі я переконався, що лише увесь час „підштовхуючи потяг" можна буде їхати, бо колиб цього не робити, то й за тиждень не добралисяб до Станиславова. На це мене навів між иншим такий випадок у Тернополі.

У вагон до нас прийшов двір, полковник Ґалицької Армії Стефанів. Поговоривши трохи з нами, запропонував мені, як військовому, „бо це робить більше враження", піти з ним на стацію, щоби там переговорити про скоршу відправку нашого потягу далі на Ходорів. Ми вже простояли яких шість годин, все очікуючи „негайного відїзду". На стації він мене познайомив з п. Лисим, який, здається був завідуючим службою руху. Стомленої, але енерґійної й працьовитої людини зробив на мене враження п. Лисий. З розмов з ним виявилося, що він сам безсильний боротися з саботажом і просив мене та полковника Стефанова поговорити та пригрозити служачим тяжкою карою за невиконання ними своїх обовязків.

Тоді на стації Тернопіль згромадилося багато військових ешалонів, що мали йти на Красне під Львів, але на стації „замерзла" вода й майже всі паротяги стояли вже кілька годин зимними. Лисий зібрав всіх, з якими він находив потрібною нашу розмову. Я зокрема звернув увагу на те, що „вода у водотягу замерзла", а тому запитав декого зі служачих, чи такі випадки траплялися і в часи Австрії й одержав відповідь, що ніхто цього не памятає.

(Дальше буде).

Чоловік (визирає крізь вікно): Алеж то на дворі страшний вітер! Ще волам повириває роги, бо Максим пігнав їх на пасовище.

Жінка: То не виходи на двір, серденько.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВІННІПЕҐ, КАНАДА.

Українська Стрілецька Громада.

Йдучи за примірои ідейної еміґрації других, колись поневолених народів, які вели перед у визволенню й будуванню своєї держави, ми, ветерани-стрільці на еміґрації в Канаді, минулого року в місяці січні 1928 р., згуртувалися в Українську Стрілецьку Громаду, з осідком Головної Управи у Вінніпеґу.

Починаємо другий рік істнування і праці — а ціль наша остається та сама — **Українська Соборна Держава.** — Це, чого ми не докінчили **вчора,** мусимо довершити **нині,** щоби мати краще **завтра.** Це завтра залежить від нас самих. Тому, до праці, ветерани! Український Нарід в неволі! Перед нами ще ціла та праця **його визволення,** яку ветерани других освободжених народів мають вже за собою.

В минулому році ми частинно сплатили довг тим, що зложили на жертвенний вівтарь все, що мали найдорожчого й сьогодня, як українські інваліди-немічники є нездібні до праці, та змушені виглядати помочі від свого народу. Десять літ вже вони терпіли недостаток, а щоб частинно забезпечити їх, Українська Стрілецька Громада поставила собі за ціль збудувати Дім і дати їм варстат до праці. В тій цілі У. С. Г. зорганізувала збірку в Канаді на Українських Інвалідів, яка до нинішнього дня дала суму около $4,000.00. З цеї квоти вислано $3,000.00 дня 24. квітня 1929 р. Українському Товариству Допомоги Інвалідам у Львові. Щоби нести постійну поміч Укр. Інвалідам, У. С. Г. і цього року буде продовжувати збірку на повищу ціль. Обовязком кожного нашого члена є причинитися до успішного переведення збірки в біжучім році, бо засомтрення Укр. Інвалідів, — це річ чести кождого Українця зокрема, а цілого українського народу як загалу.

Кождий поневолений нарід, що цінить волю й стремить до неї, веде й у мирному часі боротьбу за своє визволення, а боротьба дає чимало політичних вязнів і мучеників. Український нарід має їх цілі тисячі, цінить їх, та дорожить ними. Щоб облегчити їх незавидну долю, за почином У. С. Г. Українці в Канаді зорганізували Комітет Оборони Українських Політичних Вязнів, в якім взяли участь товариства без ріжниці поглядів. Комітет цей дав хоч слабу, та все таки цінну поміч, пересилаючи в році 1928. на цю ціль $1500.00. Обовязок наших членів є співпраця з повищим Комітетом за посередництвом Головної Управи У. С. Г.

Сповняючи свій обовязок, начеркнений Уставом, члени У. С. Г. виголосили в 1928 р. понад 30 відчитів і в цей спосіб старалися вщіпити традицію **української державности й українського війська** серед нашого громадянства в Канаді.

Мимо того, що У. С. Г. з огляду на пекучість загальних справ присвячувала їм свою головну увагу, залишаючи лише мало часу на внутрішні організаційні справи, то все таки скількість членів зросла з 10 основників до надсподіваного великого числа.

Не менче важним є основання гуртків У. С. Г. по всіх важнійших центрах Канади, а зокрема в Монтреалі, Торонто, Едмонтон, Ріджайна, які свою співпрацею з головною управою шириили по місцях клич, що українські партії між собою є лише противниками, а спільним їм всім ворогом є ті, що загарбали наші землі та гноблять нас. Крім того в стадії організації находяться Гуртки в Саскатуні, Капускасінґ і Віндзор.

Не вспіла У. С. Г. перевести в життя лише одного намічченого завдання, а то нести собі взаїмну поміч бодай зорганізованням інформаційного відділу. Щоби однак це здійснити, треба більших засобів грошевих. Переведення цеї цілі в життя залежить від нас самих, вже згуртованих; приєднуймо більше членів, більше буде нас, більше вплине грошей до нашої каси, а тоді отворимо не лише інформаційний відділ, щоби подавати нашим членам, які заробітні виглядн є в тій чи другій місцевости, але також відкриємо у Вінніпеґу домівку-захист для переїзджаючих членів. Тому, почнаючи працю другого року, кличемо **приєднуйте членів, але добрих.**

Для використання преси в ціли поширення традиції української державности й українського війська вводиться в життя пресовий відділ. Просимо членів надсилати спомини й фейлетони та статті. Коли будемо мати достаточно матеріялу, тоді отворимо сторінку У. С. Г. у пресі.

Щоби відворити світлу сторінку історії послідних змагань будови **української держави,** Головна Управа У. С. Г. рішила видати цього року **Альманах.** Всі члени, що ще не переслали досі своїх споминів, повинні їх переслати чимскорше. В альманаху **буде поміщено** богато світлин з української війни; щоби улекшити це, повинні всі члени переслати до Головної Управи світлини з часів української війни, які хто має, а ми по зробленню відбитки звернемо оригінали назад.

Цегорічне свято 1-го листопада святкувати будемо більше величаво, ніж попереднього року. На цей день плянуєть ся роздача „Пропамятних Відзнак" всім тим, хто щонайменче 3 місяці служили в Укр. Армії. Відзначення ці розділить Головна Управа У. С. Г., від бувшої Начальної Команда Укр. Армії на памятку бувшим українським жовнірам, щоби дати їм видний доказ, що не заспали вони, коли рішалася доля українського народу. Те надання відзнаки свідчитиме про сповнення горожанського обовязку в минулому, а також нагадуватиме про нашу мету: **Українську Соборну Державу.** Мета ця ще не осягнена і треба нової, могучої оружної сили, яка мене **волю і державу** добути має. Сила, якої нам до цього треба, лежить теж в організації і співпраці і тому кличемо: **Бувші стрільці, вступайте в члени Української Стрілецької Громади.** Хай до 1-го не буде одного межи управненими до нагороди, якийби до цього часу не став членом одної великої родини — **Української Стрілецької Громади.**

Хотяй тяжка жде нас праця, то ми певні, що поконаємо її, бо в тяжких боях і злиднях засталилася вдача українського стрільця і нічого для нас не сміє бути неможливого. Тому, до праці, бо аж тоді: **Розкуються заковані люде і скоро вже настане суд.**

Головна Управа.

Нещасливий чоловік.

Пані (до наймички): Ганю, чи пан були дуже нещасливі, як я вихала?

Наймичка: Зпочатку ні, прошу пані, але в останніх трох днях перед поворотом пані пан дуже були згризлися.

Їх є двох.

Янкель і Хана вертають пізно в ночі з театру і на темній вулиці бачать здалека двох непевних людей, що перешіптуються.

— Вертаймо — каже Янкель. — Їх є двох, а ми є самі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Жертви на ріжні цілі.

Громадянин, О. Коґут переслав через Обєднання 16 долярів, зібраних ним на слідуючі цілі: на бойовий фонд 2 доляри, на Просвіту 5 долярів, на інвалідів 1 доляр, на журнал „Життя і Знання" 3 доляри і на „Сурму" 4 доляри.

Гроші зложили: О. Коґут 2 доляри, И. Биць 1 доляр, П. Головчак та О. Кукурудза по 2 доляри, як членські вкладки до „Просвіти" та инші.

АМСТЕРДАМ, Н. И.

Збірка на інвалідів.

У неділю 7 липня наші жінки устроїли спільний обід в день імени нашого громадянина Петра Сернюка, на його власній фармі. Підчас забави гості не забули за українських інвалідів, а громадянин Василь Михалюк пояснив кількома словами їх тяжку долю та закликав до збірки на жертву тим, що жертвували своїм життям і здоровлям за Рідний Край. Після того громадянин Стефан Цюпка перевів збірку.

Жертви зложили слідуючі особи: П. Сернюк, И. Швайко по 2 доляри; В. Михалюк, М. Квас, І. Польовий, И. Юркевич, Ю. Грицай, Т. Сюрко, С. Коницький, П. Коницький, Т. Вітковський, С. Цюпка, П. Чучман, В. Петришин, И. Базарницький і Марія Чучман по 1 долярови; С. Комарницький і Н. Косован по 50 цнт. Разом зібрано 19 долярів, котрі вислано через Обєднання.

Гість.

АМСТЕРДАМ, Н. И.

Збірка на інвалідів.

Підчас концерту в місцевій українській діточій школі зібрано на інвалідів 11 дол. 75 центів. Гроші вислано до краю через Обєднання.

НЮ ЙОРК, Н. И.

Жертва на інвалідів.

Громадянин Стасюк переслав через Обєднання 10 долярів жертви на допомогу українським інвалідам.

АНСОНІЯ, КОНН.

Збірка на інвалідів.

На забаві у громадян Петра і Каролі Хировських, що відбулася 13-го лопня б. р. з нагоди уродин доньки Ольги, шановні гості не забули про наших інвалідів у Рідним Краю. Вони на поклик громадянина Р. Ґвоздевича зложили 11 долярів пожертви.

По $1.00: жертвували слідуючі громадяне: П. Хировський з дружиною, Ольга Хировська, І. Докла, Р. Ґвоздевич та І. Качмар; по 50 центів: В. Владика, І. Адзіма, Марія Табака, Т. Завадовська, І. Вавра, А. Нестор, М. Фадан; по 25 центів: Анна Клянцко, Юлія Владика, П. Патуляк, І. Шуманський, І. Патуляк, В. Завадський і А. Загорулько. Дрібними жертвами зібрано 50 центів.

Жертви зібрали Іван Докла та Володимир Владика. Гроші вислані через Обєднання.

Гість.

Валентин Катаєв.

ЗДАВ.

(Гумореска з радянського життя).

Цілісенький тиждень, аж до самої „чистки" Діябетів ходив із прижмуреними очима та „кував" із карточки.

— Хто є великий вчитель? — Маркс. — Що є помічним органом? — Сто.*) Що це таке соціялпатріотизм? — Висолуговання буржуазії під покрикою соціялізму. — Що характеризує капіталізм? — Божевільна експльоатація на основі приватної власности. — Як розвивається плянова господарка? — На основі електрифікації. — Де були участь ріжні країни? — В першому конгресі другого інтернаціоналу в 1889 році в Парижі. — Який буває капітал? — Постійний та змінний. — Яка форма організації буде в будучому комуністичному устрої? — Невідомо. — Хто є ренеґат? — Кавтський. — Хто делеґат? — Пенлеве. — Хто кандидат? — Ляфалет. — Хто на передодні фінансового та політичного банкроцтва, хоч на око в нього добробут? — Польща. — Хто є соціялзрадник? — Шайдеман і Носке. — Хто це такий Абрамович. — Соціялідіот...

Запопадливий Діябетів гарячково стискав у руці спасенний клаптик паперу. Бурмотів під носом:

— Коби лише не помішати... коби лише не помішати. Хто є делеґат? Пенлеве. — Хто ренеґат? Катвський... Хто кандидат? Ляфалет.

Діябетова візвали у кімнату, в якій урядувала комісія. Йому перед очима замигали рожеві пятна, в ухах дзвеніло. Діябетів поборов страшний страх, підійшов до стола та примкнув очи.

— Як називаєтеся, товаришу? — спитав голова комісії.

— Маркс, — відповів виразно совєтський касієр.

— Скільки вам літ?

— Сто.

— Звання?

— Вислугування буржуазії під покришкою соціялізму.

Голова комісії, що досі перепускав відповіди одним ухом, підвів високо брови.

— Гм... Досить щира заява... Яке ваше відношення до праці, горожанине?

— Божевільна експльоатація на основі приватної власности.

— А дивіть но! Д-у-ж-е гарно... Якжеж ви вкрутилися у радянську установу?

— На основі електрифікації.

Члени комісії глянули на себе допитливо.

— А коли, товаришу, міряли ви собі в останне температуру? — старався обережно вивідати секретар.

— На першім конгресі II. інтернаціоналу в 1899 році в Парижі — рецитував виразно касієр.

— В очах, товаришу, — вмішався лагідно предсідатель — маєте якийсь горячковий блеск...

— Постійний і змінний — пояснив ввічливо Діябетів. Із схвилювання та сатисфакції трясся йому лице, наче у мопса. Лівою ногою вибивав такт. Зуби дзвонили, а пальці стискали в кишені неоцінену карточку.

— Дуже добре... Знаменито. Знаменито... Та нерадосни не хвилюйтеся. Ви може змучені, товаришу, сядьте собі, — сказав голова комісії, надаючи голосові якнайсердечнішого тону, вже став потрохи комбінувати. А враз скоро та різшуче спитав:

— А) котрого маємо нині?

— Невідомо, — відрубав мокрісенький вже від поту Діябетів, чуючи, що ворогам завдає останний удар.

Члени комісії тривожно перешіптувалися між собою. Секретар тихцем вийшов із кімнати.

— Дуже добре, товаришу — озвався голова комісії, потрапочи у фальшивім захваті.— Знаменито! Дуже добре! Лише не хвилюйтеся! Поїдете на Крим... До Ялти вважаєте... Сонічко там, знаєте, пригрівае... Лише не треба хвилюватися... До побачення, товаришу...

Діябетів тупцював на місці та трохи захриплим голосом сказав:

— Далі також умію. Хто є ренеґат? Кавтський. — Хто є делеґат? Пенлеве. — Хто кандидат? Ляфалет. — Хто, хоч на око...

— Лише не хвилюйтеся — сказав голова комісії, встаючи обережно — віримо вам на слово... До побачення, товаришу...

Зрадуваний Діябетів уклонився, а пристанувши біля дверей, усміхнувся хитро.

— Хто є соціял-зрадник? Шайдеман і Носке... А хто це такий Абрамович?

Після обрахованої на ефект перерви, рубонув, моргаючи богатомовно на комісію: соціял-ідіота!

Товариші, неспокійні й затривожені, окружили Діябетова.

— Ну? Як?... Що?

— Я всіх загнав у кут. Вісім питань, як дріт. Інших шість я сам сказав. Чи повірите — голова комісії аж трохи подався взад. І відпустку пропонував мені. На Крим. Як дріт!

---

*) Сто — Союз труда и обороны — Союз праці й оборони.

— Панно Олю, як я танцюю з вами, то просто не чую долівки під ногами!

— Нічого дивного, коли ви танцюєте майже виключно по моїх ногах!

Не добачив.

— Бачите там удолі є вікенд хатинка.

— Там де ця тичка з фанкою?

— Яка тичка, цеж моя жінка!

— Чому ти кличеш тещу „Лерцю", коли вона називається Ірина?

— Це з пестощів. То здрібніле від „холерцю".

— Чому ти так учора втікав, як я тебе здибав? Ти навіть не запримітив мене, хоч я клікав тебе.

— Я купив жінці нову сукonку й тому втікав так із нею, щоби бути як найскорше дома, заки прийде нова мода.

Дівчина (що шукає служби): Попередню службу я покинула, бо я там ніколи добре не наїлася.

Господар: Це у нас не буває. Моя пані варить так, що цього всього все досить лишиться.

Омелько Ледяний.

АРХИТЕКТ.

(Гумореска).

„Високоповажаний Пане Архитект!

„Я дуже радби порадитися з Вами в справі уладження мого мешкання. Тому дуже прошу, будьте такі добрі зайти до мене в цій справі завтра передполуднем”.

Двацять чотири години після того, як я написав цього листа, прийшов до мене архитект Витич.

— Чому ви живете в такій понурій кімнаті? — спитав він мене. Одначе з моеі пригнобленоСти пізнав, що це питання було не на місці, тому, пильно приглядаючися кімнаті, сказав: „Вохка, але гарна”.

— Правда? — сказав я розрадувано — кімната подобається вам?

— Не найгірша, — відповів архитект Витич. — Я раз із поганенького курника мусів зробити гарну хатину. Тут справа, щоправда, трохи трудніша. Та якось я дам собі раду. В правім углі я поставив би піч.

— Піч? — счудувався я. — Літом я не палю, а тих кілька зимових місяців і так скоро збіжать.

— Як гадаете, — відповів архитект — тож даймо собі спокій з печю, а замісць неі поставмо там шафу на книжки.

— Що? що?! — озвався я — а я що робитиму з такою шафою? Книжок, що їх пишуть мої конкуренти, я не читаю, а мої книжки я знаю на память.

— Прошу дуже. — Архитект Витич обтер собі піт з чола. Коли так, то замісць шафи поставлю там фортепян.

— Фортепяна мені не потрібно, — сказав я. — Мене цікавить кілька модних пісеньок, а мені вистарчить, як я їх підсвистую собі. І воно випадае гарненько тай не забирае ні трохи місця.

— Коли так, то я вертаю до шафи. Я радив би шафу з ясеневого дерева.

— Шафа булаб лише мені на заваді, — впевняв я. — Одяг ношу я на собі, а другу пару скарпеток завиваю в ґазетний папір і кладу їх під подушку.

— Хочете звичайного, чи може круглого стола? — питав архитект уперто.

— Ні такого ні сякого — рішив я. — Я не потребую ніякого стола. Снідаю в каварні, обідаю та вечеряю в гостинниці.

— Як бачу, то ви хочете вашу хату уладити собі дуже примітивно, — зітхнув архитект. — Але два гарні клюбові фотелі...

— Не потрібно — кінчив я. Коли я при гуморі та коли чуюся добре, то ходжу собі по хаті сюди й туди; колиж я змучений, то кладуся.

— А як до вас прийдуть гості — то де їх посадите?

— Один мій приятель Турок, тож він сідае на землі, підібгавши ноги під себе, а другий вчора дістав вісімнацять літ тюрми.

— А яке освітлення бажаете мати? — Архитектове лице дріжало судорожно.

— Взагалі ніякого, — відповів я — за дня світить сонічко, а вечерами пересиджую по каварнях і клюбах, нічю сплю.

— А які килими? — голос його дріжав розпучливо.

— Килими — збивав я архитекта — потрібні на це, щоби приглушувати кроки. Наймички, що ходила би тяжко наче драгон, я не маю, гості приходять до мене кождого переступного року, а мої власні кроки не денервують мене.

— Хочете мати тапетовану хату чи мальовану?

— Стіни оставмо найкраще такими, які вони є. На мури я не гляджу, бо коли я про ніщо не думаю, то впялюю зір у повітря. Колиж думаю над чимсь дуже, то з привички примикаю очи.

— А образи? — простогнав архитект.

— Образи? Я певне не дочув добре. — Навіщож обвішувати образами хату, в якій нема ніякої обстановки, ні стола, ні крісол, ані шафи, ні килимів, якої стіни немальовані, а якої не отоплюють і не освічують?

— Мій пане! — заревів архитект — чи ви писали мені листа?

— Так.

— І хочете забирати мені мій дорогий час?

— Ні.

— То що до чорта хочете ви?

— Я хотів порадитися щодо артистичного уладження моеі кімнати, — відповів я — як радите мені, пане Витич. — Чи повинен би я купити собі складане ліжко, чи краще буде спати на сіннику?

ВІДОЗВА

від комітету допомоги рідному селі Сороцко, пов. Скалат.

Хочемо пригадати, що в нашому селі е кооператива „Надія”, котра дуже поволи розвиваеться ізза браку капіталу та ізза великої конкуренції жидівки Сури, котру Ви всі, Сорочане, знаете.

Подумайте над тим, Сорочане. Як ми схочемо, то ми її з Америки скорше виженемо, ніж наші брати з Сороцка. Все що ми маемо зробити, то заінтересуватись сею кооперативою, закупити в ній шери. Тазбогатіє, зможе закупити товари танше і зможе їх танше продати. За таншими товарами всі люди підуть до кооперативи і зайдова Сура буде мусіла так чорно на хліб працювати, як наші брати.

По інформації в справі уділів можна писати просто до краю на адресу: Кооператива „Надія” в Сороцку.

Жертви на орхестру можна просто слати до села на адресу:

Данило Денис,
Sorocko, p. Sorocko,
Eastern Galicia,
Poland, Europe.

або на адресу:

Wasyl Hrab,
805 N. Ringold St.,
Philadelphia, Pa.

Сподіемось, що богато знайдеться свідомих Українців із села Сороцка, котрі заінтересуються отсею відозвою та справою помочі сороцькій кооперативі.

За інформаціями також можна звертатись до секретаря комітету:

Theodore Swystun,
756 N. 22nd St.,
Philadelphia, Pa.

На концерті збирали колекту на добродійну ціль. Колектувала гарна, смілива дівчина. Сидить собі панок та стараеться нічого не дати і вдае, що він її не бачить. Але дівчина таки прийшла перед нього і попросила о жертву.

— Ідіть собі, я не маю нічого дати, — сказав маркерант.

— О, коли так, — заговорила дівчина, — то возьміть собі з таци, бо ті гроші однаково збираються для бідних.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ГОНОРИСТИЙ ІНСТРУКТОР І НОРОВИСТИЙ ГОЛОВА.

Хочемо ми тут трохи розповісти про справу кустаря Кусьмиркевича, але зпочатку кілька слів про Соньку „Золотий Зуб”.

Одного дня каррозшук завітав до цього підвалу й заарештував Соньку і її сестру Лізу. Сиділи вони, правда, не довго. Кажуть, що кербуд Буринський видав якусь довідку карному розшукові, і жінок звільнили. Ліза повернулась додому й спішно заходилася виїжджати. Тоді прийшов кербуд і сказав:

— Ви винні житлокоопові 110 карб., віддайте свої меблі...

Та довго не хотіла, але погроза викликати каррозшук вплинула: — Ліза поїхала, а меблі залишилися і... опинилися в члена управи гр. Спектора. Це все бачила й чула дружина Кусьмиркевича й ну виказувати управі житлокоопу.

Спектор викрутився, він подав управі розписку, що ці меблі йому Ліза ніби продала за... 10 карб., а Кусьмиркевич і досі розплачується... звісно, не за Лізин борг, а за жінчин правдивий вчинок...

Кусьмиркевич живе з родиною з 5 душ у вогкій, абсолютно непридатній для житла підвальній кімнаті. Другої рами у вікні немає, одна стіна зруйнована, крім того на голову ллеться каналізаційна вода...

Кусьмиркевич звернувся до Міськради. Міськрада до житлокоопу. Не бере. Тоді Міськрада вдалась до Житлоспілки. Житлоспілка передала справу інструкторові тов. Акімову. Але тов. Акімов, мабуть, виходячи із таких міркувань — адже на голову капае не йому, а Кусьмиркевичам, поклав цю справу кудись подалі.

А Кусьмиркевич обивае пороги Міськради та РСІ. Міськрада знову до Житлоспілки. Там вирішили забрати справу в Акімова й віддати її іншому інструкторові. Але тут Акімов в амбіцію: — „Справи я не дам, а сам розслідую”, а Кусьмиркевичам сказав: „Я вам покажу, як на мене до РСІ скаржитись”.

Що то значить гонористий інспектор!

Нарешті справу розглянуло бюро скарг РСІ. Бюро ухвалило: „Констатувати факт бюрократичного ставлення управи житлокоопу до Кусьмиркевичів. Отже зробити зауваження управі, запропонувавши їй негайно дати Кусьмиркевичам кімнату”.

І щож ви думаете, — дали Кусьмиркевичам кімнату? — Чомуб не так!

— Хай РСІ і дасть вам кімнату, коли вона така добра, — каже теперішній голова житлокоопу тов. Мироничев. — Не скаржилисяб на мене, можє й я давби кімнату.

Добрушин.

(„Пролетарська Правда”, Київ).

— Ти зірвав із твоею нареченою! А то з якої причини?
— З причини її минувшини.
— Така була погана?
— Ні, така довга.

DO YOU KNOW WHY --- Woman—Dear Woman, is Eternally Called the Eternal Question?

Drawn for this paper By Frank Leet

OH DEAR
WHAT'S THE TROUBLE DEAR
LOOK AT THAT SLIT THEY PUT IN MY NEW STREET GOWN
WELL, DON'T WORRY ABOUT IT DARLING YOU CAN SEW IT UP YOU KNOW!
YES, BUT I TOLD THEM TO MAKE THE SLIT TWENTY INCHES LONG AND IT'S ONLY SIX!

International Cartoon Co. N.Y.